

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Szegeden, 2018. szeptember 25. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján a Bf.III.229/2018. számú ügyben meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott neve és társai** ellen indított büntetőügyben a **Gyulai Törvényszék** 2018. január 9. napján kihirdetett 13.B.244/2017/58. számú ítéletét I.rendű vádlott neve és II. rendű vádlott neve vonatkozásában **megváltoztatja** a következők szerint:

I.rendű vádlott neve terhére megállapított gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény megnevezése helyesen számvitel rendjének megsértése büntette.

I.rendű vádlott neve szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás tartamát egyezően 5 (öt) évre **súlyosítja**.

I.rendű vádlott neve szemben alkalmazott vagyonelkobzást mellőzi.

I.rendű vádlott neve külön kötelezését a bűnügyi költség megfizetésére mellőzi.

II.rendű vádlott neve az állam részére 242.960.- (kettőszáznegyvenkettőezer-kilencszázhatvan) forint bűnügyi költséget köteles megfizetni.

Az állam helyesen 30.000.- (harmincezer) forint bűnügyi költséget visel.

Az ítéltábla kötelezi I.rendű vádlott neve I. rendű és II. rendű vádlott neve II. rendű vádlottakat, hogy a Gyulai Törvényszék Gazdasági Hivatalának külön felhívására egyetemlegesen fizessenek meg 7.380.- (hétezer-háromszáznolcvan) forint bűnügyi költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I.rendű vádlott neve I. rendű és II. rendű vádlott neve II. rendű vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

Megállapítja, hogy az elsőfokú bíróság 2017. november 29. napján is érdemi tárgyalást tartott, egyúttal az ítélet bevezető részéből mellőzi a 2017. szeptember 5. napjára történő utalást.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban felmerült 12.700.- (tizenkettőezer-hétszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Felhívja az elsőfokú bíróságot, hogy IV. rendű vádlott neve vonatkozásában a bűnügyi költségről egyszerűsített felülvizsgálat során rendelkezzen.

I n d o k o l á s

A Gyulai Törvényszék mint elsőfokú bíróság ítéletével I.rendű vádlott neve I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont), folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) és számvitel rendje megsértése bűntettében (Btk. 403. § (1) bekezdés b) pont), ezért - halmazati büntetésül - 3 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, a közügyek gyakorlásától 4 évi és a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól 5 évi eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy az I. rendű vádlott a szabadságvesztés büntetés legalább kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Mindezeket túlmenően I.rendű vádlott neve I. rendű vádlottal szemben 64.426.000.- forint erejéig vagyoneklobzást rendelt el.

Az elsőfokú bíróság II.rendű vádlott neve II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás bűntettében (Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont) és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §), ezért - halmazati büntetésül - 2 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetésre, a közügyek gyakorlásától 4 évi és a gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól 5 évi eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a II. rendű vádlott a szabadságvesztés büntetés legalább kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a bűnjelekről, továbbá kötelezte I.rendű vádlott neve I. rendű vádlottat 7.380.- forint, II.rendű vádlott neve II. rendű vádlottat 7.960.- forint, III. rendű vádlott neve III. rendű vádlottat 260.000.- forint, míg IV. rendű vádlott neve IV. rendű vádlottat 140.000.- forint bűnügyi költségnek az állam részére történő megfizetésére. Az I., II., III. és IV. rendű vádlottakat egyetemlegesen kötelezte 313.040.- forint bűnügyi költség megfizetésére, illetőleg megállapította, hogy 265.000.- forint az állam terhén marad.

III. rendű vádlott neve III. rendű és IV. rendű vádlott neve IV. rendű vádlottak vonatkozásában az elsőfokú bíróság ítélete első fokon jogerőre emelkedett.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentett be az ügyész I.rendű vádlott neve I. rendű és II.rendű vádlott neve II. rendű vádlottak terhére, hosszabb tartamú szabadságvesztés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében, I.rendű vádlott neve I. rendű vádlott felmentésért, védője pedig a tényállás téves megállapítása miatt, felmentésért. A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában azt akként pontosította, hogy elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására, másodlagosan tárgyalás tartására és bizonyítás felvételére, harmadlagosan pedig a kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamának enyhítésére tett indítványt. Bizonyítási indítványa az I. rendű vádlott védekezésében előadottak tisztázására irányult, így arra, hogy járt-e a vádbeli időszakban ország neve, ugyanis álláspontja szerint e nélkül nem állapítható meg, hogy hogyan történtek a ország neve gabonavásárlások, holott az elsőfokú bíróság álláspontja szerint kétséget kizáróan bizonyítást nyert, hogy az I. rendű vádlott által megszerzett gabona jelentős része ország neve származott. Észrevételezte, hogy e tekintetben az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

II.rendű vádlott neve II. rendű vádlott és védője egyezően felmentésért, illetőleg a büntetés enyhítése érdekében jelentettek be fellebbezést. A II. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános

ülésein ezt akként módosította, hogy elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére tett indítványt azzal, hogy a tényállás egyrészt felderítetlen, másrészt az elsőfokú bíróság tényből további tényre helytelenül következtetett, amikor fiktívnek minősítette a II. rendű vádlott részéről az I. rendű vádlott felé történő gabonaszállításokat, tekintettel arra, hogy a fuvarlevelek beszerzésre kerültek, amelyek a szállítások valóságát igazolják. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a kiszabott büntetés enyhítésére, a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztésére tett indítványt.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.70/2018/2-II. számú átiratában a tényállás több ponton történő kiegészítése, helyesbítése, a jogi indokolás és a jogszabályi hivatkozások kiegészítése, valamint a bűnösségi körülmények kiegészítése mellett indítványozta, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének I. és II. rendű vádlottakra vonatkozó részét változtassa meg akként, hogy a velük szemben kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamát súlyosítsa, az I. rendű vádlott vonatkozásában a vagyonekbevételek összegét 46.214.000.- forintba állítsa le, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének I. és II. rendű vádlottakra vonatkozó részét hagyja helyben.

A bejelentett ügyészi fellebbezés részben alapos, míg az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, a felmentésre, valamint a büntetések enyhítésére irányuló fellebbezések alaptalanok.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően, 2018. július 1. napján hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.), amelynek 868. § (1) bekezdése alapján a törvény rendelkezéseit - a 868 - 876. §-ban meghatározott eltérésekkel - a hatályba lépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell, az ítélet tábla az elsőfokú ítélet felülbírlata során a másodfokú eljárás lefolytatásakor hatályos törvény szerint járt el.

Az ítélet tábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdésében foglaltak alapján a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírlalta, melynek során azt állapította meg, hogy a törvényszék az ügy érdemére kiható eljárási szabályt nem sértett.

Az ítélet tábla nem értett egyet azon védői állásfoglalással, miszerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett volna eleget, amely lényeges hatással volt a bűnösség megállapítására, és e körben nem találta alaposnak az előterjesztett bizonyítási indítványt sem. Az I. rendű vádlott védőjének álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelt olyan bizonyítékokat, amelyek az I. rendű vádlott ártatlanságát támasztanák alá, az előterjesztett védekezését sem fejtette ki, mindössze sommásan akként foglalta össze azt, hogy az I. rendű vádlott a büntetőeljárás egésze során tagadta a vonatkozásában vád tárgyává tett bűncselekményeket, illetőleg mindvégig azt vallotta, hogy a vád tárgyává tett számlákon szereplő gazdasági események ténylegesen megtörténtek. A védő álláspontja szerint a törvényszék nem vette figyelembe az I. rendű vádlott azon védekezését, hogy ő soha nem járt ország neve és arra sem folyt bizonyítás, hogy az I. rendű vádlott bárkit is megbízott volna ország neve gabonavásárlással, az elsőfokú bíróság ennek ellenére ítéletében azt állapította meg, hogy kétséget kizáróan bizonyítást nyert, miszerint az I. rendű vádlott által megszerzett gabona jelentős része ország neve származott. A védői álláspont szerint amennyiben ez így van, akkor bizonyítást kellett volna lefolytatni arra is, hogy a gabona beszerzése hogyan zajlott, ez azonban elmaradt.

Ugyanakkor e tárgyban további bizonyítás lefolytatását az ítélet tábla is szükségtelennek találta, és ezért a bizonyítási indítványt - a későbbiekben kifejtettekre figyelemmel - elutasította.

A másodfokú bíróság az iratok egybehangzó adataira figyelemmel a Be. 593. § (1) bekezdés a)

pontja alapján az elsőfokú bíróság ítéleti tényállását az alábbiak szerint kiegészítette, illetőleg helyesbítette:

I.rendű vádlott neve I. rendű vádlott összesen három, míg II.rendű vádlott neve II. rendű vádlott összesen négy kiskorú gyermek eltartására köteles. A II. rendű vádlott gyermekei közül egyik sem beteg, azonban élettársa súlyos betegségben, májkárosodásban szenved. Ezen helyesbítésekre a vádlottaknak a fellebbezési nyilvános ülésen tett nyilatkozatai alapján került sor.

A "cég I. neve." neve helyesen: "cég I. neve." Ezen helyesbítés azért vált szükségessé, mert az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállás több pontján is az említett cég nevét hibásan tüntette fel.

Mellőzte az ítélet tábla az ítéleti tényállás I. pontjában rögzített azon megállapítást, miszerint a cég II. neve. a gabona nagy részét külföldről, főként ország neve gazdasági társaságoktól vásárolta. Ehelyett a másodfokú bíróság megállapította, hogy a cég II. neve. által beszerzett, az ítéleti tényállás tárgyát képező gabona ismeretlen forrásból származott.

A tárgyalás anyagává tett nyomozati iratok tartalma alapján megállapítható, hogy a nyomozó hatóság megkereste azon fuvarozókat, akik azon CMR dokumentumokhoz voltak köthetőek, amelyeken a vádbeli időszakban a cég III. neve. vevőként szerepelt. A megkeresések alapján megállapítható volt, hogy a fuvarozók egy alkalommal sem álltak kapcsolatban a cég III. neve.-vel, az általuk szállított gabonát különböző ország neve cégek telephelyén vették fel ország neve, majd a rakományt különböző magyarországi célhelyeken (pl. város neve) lerakták. Elmondásuk szerint a cég III. neve.-t nem ismerték. Ugyanakkor nyilatkoztak a tekintetben is, hogy a cég III. neve.-től a cég II. neve. részére gabonaszállítást nem végeztek.

A 2012. évi I. negyedévet érintő másik cég, a cég IV. neve. vonatkozásában kihallgatott sofőrök is akként nyilatkoztak, hogy a cég II. neve.-t ismerik, a szállítást ezen cég részére végezték, a cég IV. neve. számukra ismeretlen. A cég IV. neve. részéről a cég II. neve. felé kiállított számlák, illetőleg a szállítólevelek tartama így tehát nem volt összeegyeztethető.

A fentiekből az a következtetés vonható le, hogy a cég II. neve. részére szállított gabona pontos forrása egyértelműen nem állapítható meg, azonban az kétséget kizáró módon nem a cég III. neve.-től és nem is a cég IV. neve.-től származott. Az III. rendű vádlott neve III. rendű és IV. rendű vádlott neve IV. rendű vádlottak névleges vezetése alatt álló, illetőleg az ismeretlen személyek által kiállított számlákkal érintett további gazdasági társaságok vonatkozásában pedig a ország neve beszerzés fel sem merült. Erre figyelemmel az ítélet tábla álláspontja szerint a helyes ítéleti tényállás az, miszerint a cég II. neve. gazdasági tevékenysége során a vád tárgyát képező gabonát ismeretlen helyről szerezte be. Ennek tükrében pedig már helytálló volt az elsőfokú bíróság azon döntése, miszerint elutasította az I. rendű vádlott és védője által előterjesztett azon bizonyítási indítványt, amely az I. rendű vádlottnak a ország neve történő kiutazásaira, illetőleg az ott elvégzett felvásárlások tekintetében betöltött szerepére vonatkoztak. A kifejtettre figyelemmel az ügy érdemi elbírálása szempontjából valóban nem bír jelentőséggel annak megállapítása, hogy az I. rendű vádlott a vádbeli időszakban járt-e ország neve, ezért a másodfokú eljárás során ismételt előterjesztett ugyanezen bizonyítási indítványt az ítélet tábla is elutasította.

Mellőzte az ítélet tábla az ítéleti tényállásból és a jogi indokolás részeként tekintette az ítélet 6. oldal utolsó előtti bekezdésében, a 10. oldal utolsó bekezdésében, a 12. oldal 7. bekezdésében és 9. bekezdésében, valamint a 13. oldal 2., 3. és 4. bekezdésében felsorolt jogszabályi hivatkozásokat, ugyanis a következetes bírói gyakorlat értelmében azok nem az ítéleti tényállásba, hanem annak jogi

indokolásába tartoznak.

A cég II. neve. 2012. I., III. és IV. negyedév vonatkozásában adóbevallását a NAV Békés Megyei Adóigazgatóságához, város II. neve nyújtotta be. Ezen kiegészítés azért szükséges, mert ekként állapítható meg az elkövetés helye.

A cég II. neve.-nek 2012. II. negyedév vonatkozásában adóbevallását 2012. július 20. napjáig kellett volna benyújtania. Ezen kiegészítés azért vált szükségessé, mert az I. rendű vádlott utoljára ezen a napon tehetett volna eleget adóbevallási kötelezettségének, melynek elmaradása a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogellenes magatartást valósítja meg, ezért az ő vonatkozásában ez a költségvetési csalás büntetnének elkövetési időpontja.

Helyesbítette az ítélet táblája az ítélet 11. oldalán található 2. táblázat 2. sorában az év megjelölését, amely helyesen 2012. év II. negyedéve. Ezen helyesbítésre azért volt szükség, mert az elsőfokú bíróság - nyilvánvaló elírás folytán - 2011. II. negyedévet tüntette fel.

Az ítélet táblája az ítélet 18. oldalának 5. bekezdését, valamint 6. bekezdésének első két sorát az ítéleti tényállásba emelte, ugyanis az adóhatóság ott felsorolt intézkedései az ítéleti tényállás részét képezik.

A másodfokú bíróság mellőzte az ítéleti tényállás azon megállapítását az ítélet 12. oldaláról, miszerint I. rendű vádlott neve I. rendű vádlott ezen cselekménye révén az általa okozott vagyoni hátrányból 46.214.000.- forinttal gazdagodott. Ezen mellőzés okát az ítélet táblája a későbbiek során fejti ki, ugyanakkor megállapította, hogy a cég II. neve. 2017. december 28-án a cégjegyzékből törlésre került. E körülménynek ugyancsak a vagyonekbevonás mellőzése körében van jelentősége.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a szükséges és lehetséges körben lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megalapozott tényállást állapított meg, melyet az ítélet táblája a fentebb írt kiegészítésekkel és helyesbítésekkel határozatának alapjául elfogadott.

Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése iránt az I. rendű vádlott védője által előterjesztett fellebbezést az ítélet táblája nem ítélte alaposnak, ugyanis - mint ahogyan arra a bizonyítási indítvány elutasítása is utal - az elsőfokú ítélet nem megalapozatlan, az alkalmas érdemi felülbírálatra.

Ami pedig a felmentés érdekében bejelentett, illetőleg a II. rendű vádlott védője által az ítélet hatályon kívül helyezése érdekében előterjesztett fellebbezéseket illeti, azok gyakorlatilag a bizonyítékok mérlegelése ellen irányultak. Lényegében azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság az I. és II. rendű vádlottak bűnösséget tagadó vallomásaival szemben ítéleti tényállását elsősorban III. rendű vádlott neve III. rendű és IV. rendű vádlott neve IV. rendű vádlottak terhelő vallomására, illetőleg tanú 1, tanú 2, tanú 3 és tanú 4 tanúk szintén őket terhelő vallomásaira, az írásszakértői véleményre, a könyvszakértői véleményre, valamint az adóhatósági eljárás során keletkezett iratokra alapította.

Az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le, a rendelkezésre álló bizonyítékokat túlnyomó részt megvizsgálta és értékelte, melynek során kifejtette, hogy a vádlottak védekezését miért vetette el. E körben az ítélet táblája rá kíván mutatni arra, hogy a már korábban a cég III. neve.-n és a cég IV. neve.-n túl egyértelműen megállapítható volt, hogy a számlákat kiállító egyéb gazdasági társaságok sem végeztek - legalábbis a cég II. neve. irányában - valós gazdasági tevékenységet. Az

adóhatósági eljárás során megállapítást nyert, hogy a cég V. neve. gyakorlatilag okiratokkal nem rendelkezik, a volt és jelenlegi képviselője, tanú 5, illetőleg tanú 6 egyaránt úgy nyilatkoztak, hogy a cég soha nem folytatott gabonakereskedelmet, és a kiállított számlákról sincs semmiféle tudomásuk.

A cég VI. neve. ügyvezetője, III. rendű vádlott neve III. rendű vádlott kifejtette, hogy a céget ténylegesen nem ő irányította, hanem egy bizonyos tanú 7, ő pedig csak ezen személy utasításait követte a tekintetben, hogy mikor, mit kell a számlákra írnia. Ezért gyakorlatilag nincs tudomása arról, hogy a számlák mögött álló gazdasági események valóság-e.

A cég VII. neve., valamint a cég I. neve. vonatkozásában sem sikerült a nyomozás során fényt deríteni arra, hogy ezen cégek által kiállított számlákat ki töltötte ki. A cég I. neve. esetében tanú 3, míg a cég VII. neve. tekintetében tanú 4 tanúvallomásából, valamint az adóigazgatási eljárás során keletkezett okiratokból egyértelműen megállapítható volt az, hogy ezen cégek semmilyen valós gazdasági tevékenységet nem folytattak, számlát a cég II. neve. részére nem állítottak ki.

A cég VIII. neve. tekintetében pedig IV. rendű vádlott neve IV. rendű vádlott nyilatkozott úgy, hogy a cégben gyakorlatilag csak egy stróman volt, ugyanis pénzért cserébe állított ki számlákat az I. rendű vádlott részére, arról nem tud, hogy a cég tekintetében valós gabonaszállítás történt-e, ugyanakkor az I. rendű vádlott rávette arra, hogy a nyomozó hatóság előtt akként nyilatkozzon, hogy a szállítások valóság voltak.

Az elsőfokú bíróság által értékelt vallomások körében az ítéletábra még arra is rá kíván mutatni, hogy II. rendű vádlott neve II. rendű vádlott azt követően, hogy a cég II. neve. részére kiállított számlák tekintetében a nyomozó hatóság előtt 2014. április 23. napján tett tanúvallomásában akként nyilatkozott, hogy azok valós gazdasági eseményeket fednek, ugyanitt 2015. július 14. napján már azt adta elő, hogy a cég III. neve. tulajdonképpen bróker tevékenységet folytatott, azaz gabonát közvetített felvásárló cégeknek jutalék fejében. Arra azonban nem tudott elfogadható választ adni, hogy ebben az esetben miért nem közvetítői jutalékról állította ki a számlákat a cég II. neve. felé, a kiállított számlák ugyanis egyértelműen adásvételt tükröznek.

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. § (2) bekezdése szerint a számviteli bizonylat adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytállónak kell lennie. Számlát tehát csakis valós gazdasági eseményről lehet kiállítani. Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 120. § a) pontja szerint abban a mértékben, amilyen mértékben az adóalany - ilyen minőségében - a terméket, szolgáltatást adóköteles termékértékesítése, szolgáltatás nyújtása érdekében használja, egyéb módon hasznosítja, jogosult arra, hogy az általa fizetendő adóból levonja azt az adót, amelyet a termék beszerzéséhez, a szolgáltatás igénybevételéhez kapcsolódóan egy másik adóalany rá áthárított. Ugyanakkor a 127. § (1) bekezdés a) pontja szerint az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a 120. § a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla. Figyelemmel arra, hogy a számvitelről szóló törvény említett rendelkezése értelmében a számla adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytállónak kell lennie, értelemszerűen valamely gazdasági esemény megtörténte önmagában még nem jogosít fel az adólevonási jog gyakorlására. A gazdasági eseményről kiállított számla tartalmilag csak akkor hiteles, ha az abban foglalt gazdasági esemény a számla szerinti felek között, a számla szerinti módon ment végbe, és az ellenérték is megfizetésre került. Jelen esetben valós gabonaszállítások a számlákon szereplő felek között nem jöttek létre, ekként pedig az ítéleti tényállásban szereplő számlák fiktívek. Erre figyelemmel tehát az elsőfokú bíróság által elvégzett mérlegelési tevékenységre, valamint annak fentiekben írt kiegészítésére figyelemmel a törvényszék helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az I. és II.

rendű vádlottak elkövették az ítéleti tényállásban terhükre megállapított bűncselekményeket.

A Be. 167. § (4) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.

A Be. 591. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak, vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le. Megalapozott tényállás esetén tehát a jelenleg hatályos büntetőeljárás törvénye szerint sincs a másodfokú eljárásban törvényes lehetőség a bizonyítékok eltérő mérlegelésére, ezért az ezt támadó vádlotti és védői fellebbezések nem vezethettek eredményre.

A megalapozott tényállás alapján az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, és cselekményüket is a törvénynek megfelelően minősítette azzal, hogy az I. rendű vádlott terhére megállapított gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény megnevezése helyesen számvitel rendjének megsértése büntette, ezért azt az ítélet táblája helyesbítette.

Helytállóan jutott arra a következtetésre a törvényszék, hogy az I. és II. rendű vádlottak vonatkozásában az elbíráláskor hatályos Btk. kedvezőbb rendelkezéseket tartalmaz, azonban tévesen utalt arra, hogy a Btk. 403. § (1) bekezdés a) és b) pontja, valamint az 1978. évi IV. törvény 289. § (1) bekezdés a) és b) pontja a számvitel rendjének megsértését azonos büntetési tételekkel fenyegeti, ugyanis a bűncselekmény elkövetésének idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény ezen cselekményt öt évig tartó szabadságvesztéssel fenyegette, míg a Btk. 403. §-a szerint a bűncselekmény büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés. Érdemben tehát helyesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor az elbíráláskor hatályos Btk.-t alkalmazta, azonban a fenti helyesbítés így is szükségessé vált.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a hamis magánokirat felhasználása vétsége tárgyában helytállóan állapította meg azt, hogy az I. és II. rendű vádlottak a cselekményt folytatólagosan valósították meg, ennek azonban elmulasztotta jogi indokolását megadni.

A Btk. 6. § (2) bekezdése szerint nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.

A Kúria 36/2007. BK véleménye szerint a hamis magánokirat felhasználása folytatólagosan elkövetett, ha a hamis, hamisított, vagy valótlan tartalmú - ugyanazon vagy több - magánokiratot ugyanazon jogviszonyból származó jog vagy kötelezettség létezésének, megváltoztatásának vagy megszűnésének bizonyítására többször használják fel, és a folytatólagosság egyéb törvényi feltételei is fennállnak.

Tekintettel arra, hogy jelen ügyben az I. rendű vádlott ugyanazon jogviszonyban több hamis magánokiratot használ fel, terhére - valamint a bűnsegédként eljáró II. rendű vádlott terhére is - a folytatólagos elkövetés megállapítható.

A bűncselekmények törvényi minősítéséhez kapcsolódó körülmény az is, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta feltüntetni az általa alkalmazott jogszabályok körében a minősítést megalapozó értékhatárt meghatározó jogszabályhelyeket, mely az I. rendű vádlott vonatkozásában a Btk. 459. §

(6) bekezdés d) pontja - a vagyoni hátrány összege ötvenmillió-egy és ötszázmillió forint között különösen nagy -, míg a II. rendű vádlott vonatkozásában a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontja, mely szerint a vagyoni hátrány ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős.

A jogszabályi hivatkozások körébe tartozik kiegészítésként az is, miszerint a cég II. neve.-nek az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 1. számú melléklet B.1.a. pontja és B.3.a.aa. pontja értelmében kellett volna benyújtania az adóbevallását 2012. II. negyedév vonatkozásában 2012. július 20. napjáig.

Részletesen vizsgálta az elsőfokú bíróság a vádlottak tudattartalmát is, ahhoz azonban nem fűzött jogi indokolást. E szerint a költségvetési csalás szándékos bűncselekmény, az elkövető tudatának az objektív tényállási elemeket megvalósító, életbeli jelenségeket át kell fogni oly módon, ahogy azok a törvényi tényállásban szerepelnek, és arra is ki kell terjednie, hogy az legalábbis társadalmilag elítélt cselekmény. Mindezek mellett a tettesi cselekménnyel okozati összefüggésben bekövetkezett adóbevétel-csökkenést vagy a bárkinél bekövetkezett vagyongyarapodást, illetve a vagyoni hátrányt vagy kívánnia kell az elkövetőnek, vagy abba bele kell nyugodnia. Jelen esetben mind az I., mind a II. rendű vádlott tisztában volt azzal, hogy az I. rendű vádlott által befogadott, illetőleg a II. rendű vádlott által kiállított számlákon szereplő gazdasági események nem a számlákon feltüntetett gazdasági társaságok között valósultak meg, ekként tehát azok fiktívek, mellyel az adóbevételt csökkenteni fogják. Erre figyelemmel megállapítható, hogy cselekményüket egyenes szándékkal valósították meg.

A büntetés kiszabása körében az ítélet tábla további súlyosító körülményként értékelte az elsőfokú vádlott terhére a többszörös halmazatot. Ugyanakkor vonatkozásában a három kiskorú gyermek eltartásáról való gondoskodást tekintette enyhítő körülményként.

II. rendű vádlott neve II. rendű vádlott esetében a kettő helyett négy kiskorú gyermek eltartását kell enyhítő körülményként tekinteni. Mindkét vádlott vonatkozásában az enyhítő körülmények körében pontosította az ítélet tábla az időmúlásra történő hivatkozást. Ugyanis az időmúlás mind a bűncselekmény elkövetésétől eltelt időtartamra, mind a büntetőeljárás elhúzódására értendő, azonban azok külön-külön értékelendők. Jelen esetben az I. rendű vádlott vonatkozásában az utolsó elkövetési időpont 2013. február 24. napja, míg a II. rendű vádlott tekintetében 2012. április 20. napja. A bűncselekmények elkövetése óta bekövetkezett időmúlás tehát kisebb súllyal enyhítő körülményként értékelhető. Nem tekinthető enyhítő körülménynek azonban az elsőfokú bíróság által a 2/2017 (II.10.) AB határozat alapján történő hivatkozás, miszerint a büntetőeljárás elhúzódott volna. A nyomozó hatóság az I. rendű vádlottal 2017. február 8. napján, míg a II. rendű vádlottal 2017. március 6. napján közölte a gyanúsítást, a nem jogerős ítélet pedig 2018. január 9. napján kelt, de a másodfokú határozat is megszületett 2018. szeptember 25. napján. Megállapítható tehát, hogy az I. és II. rendű vádlottak két évig sem álltak büntetőeljárás hatálya alatt, amely jelen ügyben az ügy jellegére, a felvenni szükséges bizonyítás méreteire tekintettel elhúzódó eljárásnak nem minősülhet.

Az így kiegészített és helyesbített bűnösségi körülmények figyelembe vételével sem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a Btk. 79. §-ában rögzített büntetési célok elérése érdekében a vádlottakkal szemben börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés, közügyektől eltiltás, valamint gazdasági társaság vezető tisztségviselője foglalkozástól eltiltás kiszabását látta szükségesnek. Tévesen ítélte meg azonban az I. rendű vádlottal szemben kiszabandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás időtartamát. Az I. rendű vádlott vonatkozásában a halmazati büntetésre tekintettel a középérték 9 év 6 hónap, a törvényi minimum 5 év. Az ítélet tábla álláspontja szerint

semmilyen olyan körülmény nem merült fel, amely indokolná a kiszabott büntetésnek a törvényi minimum alatti tartamban történő meghatározását, ezért az I. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás tartamát egyezően 5 évre súlyosította. II. rendű vádlott neve II. rendű vádlott vonatkozásában alkalmazott büntetések - figyelemmel a belső arányosság szükségességére is - arányosak, azoknak sem lényeges súlyosítása, sem lényeges enyhítése nem indokolt.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű vádlottal szemben vagyonekobbzást alkalmazott, és e tekintetben a főügyési álláspont is téves. A Btk. 74. § (2) bekezdése szerint a vagyonekobbzást el kell rendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona is, amellyel más gazdagodott. Ha gazdálkodó szervezet gazdagodott ilyen vagyonnal, a vagyonekobbzást a gazdálkodó szervezettel szemben kell elrendelni. A (3) bekezdés értelmében ha az elkövető vagy a (2) bekezdés szerint gazdagodott személy meghalt, vagy a gazdálkodó szervezet átalakult, a vagyonekobbzást a jogutóddal szemben kell elrendelni. A következőes bírói gyakorlat ezzel egyezik, tehát amennyiben arra van adat, hogy a vádlotthoz került a bűnös eredetű vagyon, akkor tőle kell elvonni, ha nincs ilyen adat, akkor a céggel szemben kell alkalmazni a vagyonekobbzást. Ugyanakkor a vádlott vagyongyarapodásának ténybeli alapjának is kell lennie. Ilyennek lehet tekinteni, ha pl. a terhelt felveszi a cég számlájáról a visszautalt adót. Ha pedig a gazdasági társaság megszűnt, és volt szétosztott vagyon, akkor azzal szemben kell a vagyonekobbzást alkalmazni, akihez a vagyon került, függetlenül attól, hogy ő a vádlott, vagy pedig egy harmadik személy. Jelen esetben az elsőfokú bíróság kizárólag annyit állapított meg ítéleti tényállásában, hogy I. rendű vádlott neve I. rendű vádlott az általa okozott vagyoni hátrányból 46.214.000.- forinttal gazdagodott. Ezen összeg akként került megállapításra, hogy a költségvetésnek okozott vagyoni hátrány összegéből kivonásra került az adóhatóság által megállapított és a cég II. neve. terhére rótt adóhiány összege. Ezen túlmenően azonban sem a nyomozás, sem a bírósági eljárás során nem történt semmilyen lépés annak felderítésére, hogy a költségvetésnek okozott vagyoni hátránnyal ténylegesen gazdagodott-e személy szerint az I. rendű vádlott, ha pedig igen, akkor hogyan. A vádlott vagyona nem mosható egybe a cég II. neve. vagyonával, hiszen két külön jogalanyról van szó. A fent kifejtettek értelmében a vagyonekobbzást kizárólag a gazdasági társasággal szemben vagy annak jogutódjával szemben lehetne tehát csak elrendelni, figyelemmel arra, hogy az I. rendű vádlott személyes vagyongyarapodására semmilyen bizonyítás nem folyt. Ugyanakkor tekintettel azon körülményre, hogy a cég II. neve. a cégjegyzékből jogutódlás nélküli törlésre került, így a vagyonekobbzást sincs kívül szemben alkalmazni, ezért az erre vonatkozó ítéleti rendelkezést az ítéletábra mellőzte.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy a bűnügyi költség vonatkozásában részben tévesen rendelkezett. E körben mellőzni kellett I. rendű vádlott neve I. rendű vádlott külön kötelezését a bűnügyi költség megfizetésére, ugyanis a költségjegyzékben 13. tételszám alatt felmerült költség tanú 3 tanú kihallgatásával kapcsolatosan felmerült útiköltség volt, ugyanakkor ezen tanú mind az I., mind a II. rendű vádlottak vonatkozásában terhelő nyilatkozatokat tett, ekként pedig az így felmerülő 7.380.- forint bűnügyi költséget az I. és II. rendű vádlottaknak egyetemlegesen kell viselniük a Be. 574. § (1) és (4) bekezdései alapján.

Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor II. rendű vádlott neve II. rendű vádlottat kizárólag a költségjegyzékben az 1. és 3. tételszám alatt feljegyzett költségek megfizetésére kötelezte. A 2018. január 9. napján tartott tárgyaláson a törvényszék a II. rendű vádlott részére személyes költségmentességet engedélyezett, majd ennek megfelelően mentesítette a költségjegyzék 6. 7., 10., 14. és 17. szám alatt bejegyzett kirendelt védői díjak megfizetése alól, és akként rendelkezett, hogy ezen költségeket az állam viseli. Ugyanakkor a 9/2003. (V.6.) IM-BM-PM együttes rendelet 7. § (2)

bekezdése szerint a kirendelt védő díját és költségét a személyes költségmentesség engedélyezése napjától viseli az állam. Kizárólag tehát a költségjegyzékbe 20. szám alatt bejegyzett védői díj (30.000.- forint) az, amelyet az állam visel, egyebekben a II. rendű vádlott az állam részére 242.960.- forint bünyügyi költséget köteles megfizetni.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az ügyész által az I. rendű vádlott terhére hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében előterjesztett fellebbezést alaposnak, a II. rendű vádlottal szemben ugyanilyen irányban bejelentett fellebbezést alaptalannak, illetőleg az I. és II. rendű vádlottak, valamint védőik által előterjesztett, az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére, felmentésre, illetőleg a büntetések enyhítését célzó fellebbezések érdekében bejelentett fellebbezéseket alaptalannak ítélte, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét - azt hivatalból is felülbírálv - a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben pedig a Be. 605. § (1) bekezdése alapján I.rendű vádlott neve I. rendű és II.rendű vádlott neve II. rendű vádlottak vonatkozásában helybenhagyta.

Észlelte az ítéletábla, hogy a törvényszék 2017. szeptember 5. napján nem tartott érdemi tárgyalást, azt ugyanis elhalasztotta, ennek ellenére az ítélet bevezető részében tárgyalási napként feltüntetésre került, ugyanakkor nem tüntette fel 2017. november 29. napját, amikor is érdemi tárgyalást tartott, ezért az ítéletábla ezt a rendelkező részben foglaltak szerint pontosította.

A másodfokú eljárásban II.rendű vádlott neve II. rendű vádlott kirendelt védőjének díjával 12.700.- forint bünyügyi költség merült fel, melyet a Be. 75. § (1) bekezdése és 76. § a) pontja, valamint 576. § (1) bekezdés a) pontja alapján az állam visel.

Észlelte az ítéletábla, hogy IV. rendű vádlott neve IV. rendű vádlott vonatkozásában a bünyügyi költség megfizetésének összegére vonatkozó kötelezés számítási hiba folytán téves összeget tartalmaz, ugyanakkor ennek korrigálására - a IV. rendű vádlott vonatkozásában az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedése folytán - a másodfokú eljárás során nincs lehetőség, ezért felhívta az elsőfokú bíróságot, hogy a IV. rendű vádlott vonatkozásában a bünyügyi költségről egyszerűsített felülvizsgálat során rendelkezzen.

Szeged, 2018. szeptember 25.

Dr. Harangozó Attila
a tanács elnöke

Dr. Kiss Dániel
előadó bíró

Dr. Joó Attila
bíró

A Szegedi Ítéletábla Bf.III.229/2018/8. számú ítélete és a Gyulai Törvényszék 13.B.244/2017/58. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része I.rendű vádlott neve I. rendű és II.rendű vádlott neve II. rendű vádlott vonatkozásában a mai napon jogerős és végrehajtható.

Szeged, 2018. szeptember 25.

Dr. Harangozó Attila
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül: